

Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická

Metodika pěstování kulturních odrůd bezu černého

Aleš Matějčíek a kol.

Metodika
2013

Autorský kolektiv:

Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.

Ing. Aleš Matějček, Ph.D.

Ing. Jiří Kaplan

Ing. Jitka Matějčková, Ph.D.

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická

RNDr. Milena Vespalcová, Ph.D.

Oponenti:

Státní správa - Ing. Dušan Nesrsta (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, o.s.s.)

Odborník z oboru - prof. Ing. Vojtěch Řezníček, CSc. (Mendelova univerzita v Brně)

© Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o., 2013

ISBN 978-80-87030-27-1

OBSAH

Abstract.....	7
Souhrn	9
I. ÚVOD.....	11
II. CÍL METODIKY A DEDIKACE.....	12
III. VLASTNÍ POPIS METODIKY.....	12
a. Podmínky a systémy pěstování.....	12
<i>Odrůdová skladba</i>	<i>12</i>
<i>Nároky na stanoviště.....</i>	<i>13</i>
<i>Výsadba</i>	<i>13</i>
<i>Tvarování a řez</i>	<i>14</i>
<i>Výživa a ochrana</i>	<i>14</i>
<i>Údržba meziřadí.....</i>	<i>15</i>
<i>Výnosnost a sklizeň</i>	<i>15</i>
b. Hodnocení pěstitelských, fenologických a hospodářských znaků	
kulturních odrůd bezu černého.....	16
c. Porovnání látkového složení plodů zkoumaných odrůd bezu černého.....	23
<i>Výtěžnost šťávy</i>	<i>23</i>
<i>Refraktometrické stanovení rozpustné sušiny podle ČSN EN 12143.....</i>	<i>24</i>
<i>Stanovení pH podle ČSN EN 1132 a titrační kyselosti podle ČSN EN 12147</i>	<i>24</i>
<i>Stanovení obsahu redukujících cukrů.....</i>	<i>26</i>
<i>Stanovení obsahu vybraných esenciálních prvků</i>	<i>26</i>
<i>Stanovení obsahu vitamínu C.....</i>	<i>29</i>
<i>Stanovení obsahu antokyanových barviv a celkové antioxidační aktivity.....</i>	<i>30</i>
<i>Stanovení obsahu rutinu v listech a odpadních větvích.....</i>	<i>32</i>
d. Stanovení vhodných způsobů vegetativního množení bezu černého.....	33
e. Doporučené kulturní odrůdy bezu černého pro pěstování v podmínkách ČR.....	34
IV. SROVNÁNÍ NOVOSTI POSTUPŮ.....	36
V. POPIS UPLATNĚNÍ METODIKY.....	37
VI. EKONOMICKÉ ASPEKTY.....	37
<i>Seznam použité související literatury</i>	<i>38</i>
<i>Seznam publikací, které předcházely metodice.....</i>	<i>39</i>
<i>Obrazová příloha.....</i>	<i>40</i>

Souhrn

Metodika se zaměřuje na pěstování, hodnocení a množení kulturních odrůd bezu černého včetně látkového složení plodů. Závěrem jsou ze zkoumaných odrůd doporučeny vhodné odrůdy pro pěstování v podmínkách České republiky. Bez černý je pěstebně méně náročná plodina, mrazuodolná, s širokým uplatněním v potravinářství a farmacii. Výhodou je dobrá množitelnost odrůd pomocí dřevitých řízků a jejich dlouhověkost. Rostliny netrpí okusem zvěře (není nutné výsadby oplocovat). Kulturní odrůdy bezu černého lze pěstovat v keřové formě, ale vhodnější je pěstování v jednodřevém (stromovém) tvaru. Doporučený spon je 4,5 až 5 m (meziřadí) x 3 až 4 m (vzdálenost stromů v řadě). Pro pěstování jsou nevhodnější živinami a zvláště dusíkem dobře zásobené půdy, kypré, strukturně těžší, s neutrální nebo slabě kyselou půdní reakcí (pH 5,5 až 6,5). Z hlediska hmyzích škůdců se běžně vyskytuje mšice bezová, případně vlnovník. Virózy či houbové choroby se vyskytují, ale nebyly v pokusné výsadbě zaznamenány. Z testovaných způsobů vegetativního množení lze doporučit množení pomocí dřevitých řízků vysazovaných na jaře do venkovního záhonu. Hodnocení pěstitelských, fenologických a hospodářských znaků kulturních odrůd bezu černého včetně senzoryckého hodnocení plodů a analýz látkového složení plodů je vhodné pro posouzení habitu a růstu rostlin, jejich ranosti, očekávaného objemu sklizně květů či plodů a kvality sklizených plodů. Na základě výsledků hodnocených znaků byl proveden užší výběr odrůd s doporučením pro pěstování v podmínkách ČR. Z testovaného souboru se jedná o odrůdy 'Samdal', 'Samyl', 'Sampo', 'Weihestephan', 'Haschberg', 'Riese aus Voßloch', 'Mammut' a 'Heidegg 13'.